

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада Університету
26 грудня 2019 р.
(протокол № 12)

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ від 26 грудня 2019 р.
№ 898

ПОЛОЖЕННЯ

**про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових,
педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка**

*(зі змінами, внесеними рішенням Вченої ради Університету 23 січня 2020 р.,
(протокол №1), введеними в дію наказом від 24.01.2020 р. №39)*

I. Загальні положення

1.1. Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти (далі – Положення) розроблено з урахуванням вимог Законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, “Про наукову і науково-технічну діяльність”, “Про авторське право і суміжні права”, “Про видавничу справу”; Постанов Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)”, “Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів”, “Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії”; Положення про спеціалізовану вчену раду, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України; Статуту Київського університету імені Бориса Грінченка (далі – Університет), Кодексу корпоративної культури Університету та інших нормативно-правових актів.

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти (далі – Учасники освітнього процесу) розроблено з метою розвитку вищої освіти та науки в Україні відповідно до національних пріоритетів і світових стандартів шляхом забезпечення та покращення якості вищої освіти та фундаментальних і прикладних наукових досліджень в Університеті.

1.2. Положення визначає основні вимоги щодо дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу та наукової (творчої) діяльності Університету під час навчання, викладання, реалізації досліджень.

1.3. Положення спрямоване на забезпечення довіри до результатів навчання та наукових (творчих) досягнень учасників освітнього процесу на основі дотримання принципів і норм професійної етичної поведінки, високих стандартів в освітньому процесі та науковій (творчій) діяльності Університету, запобігаючи порушенням академічної доброчесності.

II. Дотримання принципів академічної доброчесності

2.1. Система забезпечення академічної доброчесності, запобігання та виявлення академічного плагіату є невід’ємною складовою внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти і включає в себе:

1) заходи, спрямовані на ознайомлення учасників освітнього процесу із поняттями та вимогами академічної доброчесності;

2) підписання декларацій про академічну доброчесність як невід’ємної частини дотримання Кодексу корпоративної культури Університету та пп. 3.2 цього Положення;

3) виявлення порушень академічної доброчесності учасниками освітнього процесу;

4) порядок прийняття відповідних рішень за порушення вимог академічної доброчесності.

2.2. Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними, науковими, педагогічними працівниками Університету передбачає:

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- надання достовірної інформації про методи, методики і результати досліджень, джерела використаної та власну освітню і наукову діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;

– об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

2.3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;
- самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

III. Запобігання порушенням академічної доброчесності

3.1. Університет вживає заходів для ознайомлення здобувачів вищої освіти із поняттями та вимогами академічної доброчесності шляхом включення відповідного матеріалу до програм навчальних дисциплін, проведення окремих лекцій, семінарів, тренінгів, індивідуальних консультацій тощо.

3.2. Особи, які набули статус здобувачів освіти, та нові працівники Університету беруть на себе зобов'язання дотримуватись академічної доброчесності та упродовж двох місяців з моменту зарахування на навчання / прийняття на роботу підписують Декларацію про академічну доброчесність (*Додатки 1, 2*).

3.3. Підписавши Декларацію про академічну доброчесність учасник освітнього процесу підтверджує, що він ознайомлений з цим Положенням.

3.4. Запобігання академічному плагіату у кваліфікаційних роботах, наукових дослідженнях, дисертаціях, публікаціях учасників освітнього процесу полягає у здійсненні технічної перевірки за допомогою спеціалізованих програмних засобів, що використовуються в Університеті, та експертної оцінки щодо відсутності/наявності академічного плагіату.

3.4.1. Проходження автоматизованої перевірки кваліфікаційних робіт студентів Університету контролюють відповідальні особи, затвержені в структурних підрозділах Університету;

3.4.2. Проходження обов'язкової автоматизованої перевірки дисертацій аспірантів / докторантів Університету контролюють наукові керівники / наукові консультанти аспірантів/докторантів; завідувачі кафедр/НДЛ та рецензенти (експерти), відповідальні за проведення попередніх експертиз дисертацій та підготовку висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертацій); голови та вчені секретарі спеціалізованих вчених рад Університету;

3.4.3. Проходження обов'язкової автоматизованої перевірки наукових, навчально-методичних праць тощо, які рекомендуються до друку/оприлюднення в мережі Інтернет, контролюють завідувачі кафедр / НДЛ, голови циклових комісій, голова та секретар педагогічної ради коледжу, голови та вчені секретарі вчених рад інститутів / факультетів / Університету;

3.4.4. Проходження автоматизованої перевірки наукових періодичних видань Університету (друкованих та електронних) контролюють головні редактори / відповідальні секретарі видань.

3.5. Заходами з попередження академічної доброчесності є проведення заходів для учасників освітнього процесу щодо дотримання норм законодавства України про авторське право і суміжні права, правил цитування джерел інформації у разі використання оприлюднених ідей, розробок, тверджень, відомостей при підготовці наукової (творчої) продукції, об'єктивного оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти Університету тощо.

IV. Порушення вимог академічної доброчесності

4.1. Порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

V. Відповідальність за порушення академічної доброчесності

5.1. Учасники освітнього процесу Університету несуть відповідальність за порушення академічної доброчесності відповідно до вимог законодавства України.

5.2. За порушення академічної доброчесності науково-педагогічні, наукові, педагогічні працівники Університету можуть бути притягнені до академічної відповідальності, зокрема:

- попередження;
- відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
- позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;
- відмова у присвоєнні або позбавлення присвоєного педагогічного звання, кваліфікаційної категорії;
- позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів (зокрема вчених рад інститутів / факультетів / Університету та педагогічної ради Університетського коледжу; спеціалізованих вчених рад Університету) чи займати визначені законом посади;
- позбавлення можливості здійснювати наукове керівництво аспірантами/ наукове консультування докторантів;
- позбавлення можливості викладати дисципліни навчального плану підготовки докторів філософії.

5.3. За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти Університету можуть бути притягнені до академічної відповідальності, зокрема:

- попередження;
- повторне проходження оцінювання (проміжного та підсумкового контролю);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої (освітньо-наукової) програми;
- відрахування з Університету;
- відмова у призначенні академічної стипендії;
- відмова у наданні позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації;
- зняття дисертації з розгляду спеціалізованою вченою радою Університету незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.

5.4. Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності здобувачем вищої освіти при виконанні завдань поточного (підсумкового) контролю чи під час атестації здійснює викладач/екзаменаційна комісія.

У разі виявлення факту порушення академічної доброчесності при виконанні завдань поточного (підсумкового) контролю викладач зобов'язаний

повідомити (у формі письмової заяви) про зазначений факт порушення директора/декана інституту/факультету/коледжу.

У разі встановлення екзаменаційною комісією факту порушення академічної доброчесності під час проходження здобувачем вищої освіти атестації складається відповідний протокол із рішенням про оцінку “F”.

5.5. Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності здобувачем вищої освіти при написанні ним курсових, бакалаврських, магістерських, дисертаційних робіт, наукових та ін. статей здійснює керівник/науковий керівник.

У разі виявлення факту порушення академічної доброчесності керівник/науковий керівник зобов'язаний повідомити (у формі письмової заяви) про зазначений факт порушення завідувача кафедри та директора/декана інституту/факультету/коледжу.

5.6. Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності здобувачем вищої освіти при попередній експертизі дисертації та підготовці висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації здійснюють завідувач кафедр/НДЛ, де здійснюється попередня експертиза, та рецензенти (експерти).

У разі виявлення факту порушення академічної доброчесності завідувач кафедри/НДЛ та рецензенти (експерти) зобов'язані повідомити (у формі письмової заяви) про зазначений факт порушення наукового керівника/наукового консультанта здобувача та проректора з наукової роботи. Така дисертація не рекомендується до захисту, надається негативний висновок.

5.7. Виявлення спеціалізованою вченою радою порушення академічної доброчесності в дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, є підставою для відмови у присудженні наукового ступеня без права її повторного захисту.

5.8. Контроль за дотриманням норм академічної доброчесності науково-педагогічними, науковими та педагогічними працівниками при рекомендації видань до друку здійснюють завідувачі кафедр, голови циклових комісій, рецензенти (експерти) різних рівнів, голова та секретар педагогічної ради коледжу, голови та вчені секретарі вчених рад інститутів/ факультетів/ Університету.

У разі виявлення факту порушення академічної доброчесності при рекомендації рукопису до друку на етапі кафедри, циклової комісії рецензенти (експерти) зобов'язані повідомити (у формі письмової заяви) про зазначений факт завідувача кафедри / голову циклової комісії; на етапі інституту/факультету, коледжу – голову та вченого секретаря вченої ради інституту/факультету, голову та секретаря педагогічної ради коледжу; на університетському етапі – голову та вченого секретаря Вченої ради Університету.

5.9. Контроль і відповідальність за дотриманням норм академічної доброчесності авторами публікацій у наукових періодичних виданнях Університету здійснюють головні редактори, заступники головних редакторів та відповідальні секретарі редакційних колегій видань.

Виявлення порушення академічної доброчесності у поданих публікаціях є підставою для відмови у друку.

VI. Комісія з питань академічної доброчесності

6.1. Із метою дотримання академічної доброчесності в Університеті створюються постійно діючі комісії з питань академічної доброчесності на двох рівнях: 1) на рівні інституту/факультету/коледжу та 2) на рівні Університету.

На рівні інституту/факультету/коледжу склад та термін роботи комісії затверджується розпорядженням директора/декана.

На рівні Університету склад та термін роботи комісії затверджується наказом ректора.

Пункт 6.1. зі змінами, внесеними рішенням Вченої ради Університету 23 січня 2020 р. (протокол № 1).

6.2. Повноваження комісій з питань академічної доброчесності інституту/факультету/коледжу/Університету:

– розглядати заяви щодо порушення академічної доброчесності (Комісія інституту/факультету/коледжу розглядає заяви про факти порушення на рівні інституту/факультету/коледжу, у т.ч. пов'язані з фактами, зазначеними у пп. 5.4-5.5, 5.8; Комісія Університету розглядає заяви про факти порушення на рівні Університету, у т.ч. зазначені у пп. 5.6, 5.8 цього Положення), здійснювати їх аналіз та готувати відповідні висновки;

– залучати до експертизи фахівців із відповідної галузі знань, а також використовувати технічні та програмні засоби для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності за поданою заявою;

– готувати пропозиції щодо забезпечення академічної доброчесності в освітньому процесі та науковій діяльності інституту/факультету/коледжу та Університету;

– інші повноваження відповідно до вимог законодавства України та нормативних актів Університету.

6.3. Організаційною формою роботи комісії є засідання.

6.4. Засідання комісії веде її голова, за його відсутності – заступник. Повноваження щодо ведення протоколу засідання, технічної підготовки матеріалів до розгляду на засіданні тощо здійснює секретар.

6.5. На засідання комісії запрошується особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення академічної доброчесності. Про дату, час і місце проведення засідання особа, відносно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, попереджається щонайменше за два дні.

6.6. Комісія надає можливість особі, відносно якої розглядається питання щодо порушення академічної доброчесності, ознайомитися з матеріалами щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подати до них зауваження, надати усні та/або письмові пояснення чи відмовитися від надання будь-яких пояснень.

6.7. Рішення комісії приймається відкритим голосуванням і вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні.

6.8. За результатом проведеного засідання комісія готує висновок щодо підтвердження чи спростування факту порушення академічної доброчесності. За умови підтвердження факту порушення академічної доброчесності у висновку зазначаються пропозиції щодо вживання відповідних заходів. Особа, відносно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, ознайомлюється із висновком комісії. Висновок подається ректору Університету для подальшого розгляду і прийняття рішення.

VII. Порядок подання апеляції та її розгляд

7.1. У разі незгоди з висновком комісії особа, відносно якої розглядалося питання щодо порушення академічної доброчесності, має право оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності.

7.2. Апеляція подається особою, відносно якої розглядається питання про порушення академічної доброчесності, у триденний термін після дати отримання висновку комісії інституту/факультету/коледжу чи Університету для ознайомлення:

- у випадку, коли заява про факт порушення розглядалася Комісією з питань академічної доброчесності інституту/факультету/коледжу – апеляція надсилається з корпоративної пошти учасника освітнього процесу, що оскаржує рішення, на корпоративну електронну пошту секретаря Комісії з питань академічної доброчесності Університету або на адресу: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053. Рішення Комісії з питань академічної доброчесності Університету щодо розгляду апеляційної заяви є остаточним і оскарженню не підлягає;

- у випадку, коли заява про факт порушення розглядалася Комісією з питань академічної доброчесності Університету – апеляція надсилається з корпоративної пошти учасника освітнього процесу, що оскаржує рішення, на корпоративну електронну пошту Приймальні ректора або на адресу: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053. У цьому випадку для розгляду апеляції створюється Апеляційна комісія, склад і термін роботи якої затверджується наказом ректора. Рішення Апеляційної комісії щодо розгляду апеляційної заяви є остаточним і оскарженню не підлягає.

7.3. В апеляції учасник освітнього процесу зазначає:

- персональну інформацію заявника (ПІБ, контактний телефон, електронна адреса, назва структурного підрозділу, посада/група, спеціальність, курс) та викладає суть питання;
- рішення, що оскаржується;
- пояснення того, в чому полягає неправомірність рішення та обґрунтування заперечень;
- опис матеріалів та документів, які додаються за потреби.

7.4. Апеляція розглядається протягом місяця з дня її надходження.

7.5. За результатами розгляду апеляції особи, відносно якої розглядалося питання щодо порушення академічної доброчесності, формується відповідний висновок.

**ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
науково-педагогічного, наукового, педагогічного працівника
Київського університету імені Бориса Грінченка**

Я, що нижче підписався(лась), як член академічної спільноти Університету,

ЗАЯВЛЯЮ, що буду здійснювати власну освітню, наукову, творчу діяльність, дотримуючись місії, візії, цінностей, корпоративної культури Університету, найвищих моральних і правових норм академічної доброчесної поведінки, керуючись законодавством України, етичними вимогами до професійної та наукової діяльності.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

- З повагою та толерантністю ставитися до всіх членів академічної спільноти Університету.
- Не допускати поведінку, що ставить під сумнів чесність та сумлінність моєї роботи і завдає шкоди колегам та репутації Університету.
- Запобігати та протидіяти проявам порушення академічної доброчесності представниками університетської громади.
- Не надавати неправомірну допомогу у професійній та науковій діяльності.
- Використовувати лише достовірні джерела інформації, не вдаватися до фальсифікації чи фабрикивання даних.
- Не плагіювати (у т.ч., не використовувати ідеї, твердження, відомості, тексти тощо без посилання на джерела).
- Не користуватися неправомірною вигодою, не вимагати і не брати хабарів.

УСВІДОМЛЮЮ,

що у разі порушення мною цієї Декларації нестиму відповідальність перед академічною спільнотою Університету згідно із загальнолюдськими нормами моралі та законодавства України.

ПІБ (повністю)	
Інститут/факультет/УК	
Кафедра/НДЛ/ циклова комісія	
Посада	
Науковий ступінь	
Вчене звання	

Дата _____

Підпис _____

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ
студента, аспіранта, докторанта
Київського університету імені Бориса Грінченка

Я, _____,

ПІБ (повністю)

як член академічної спільноти Університету, підписуючи цей документ,

ЗАЯВЛЯЮ, що буду здійснювати власну освітню, наукову, творчу діяльність, дотримуючись місії, візії, цінностей, корпоративної культури Університету, найвищих моральних і правових норм академічної доброчесної поведінки, керуючись загальнолюдськими нормами людяності й моралі, нормами законодавства України, етичними вимогами до професійної, освітньої та наукової діяльності.

ЗОБОВ'ЯЗУЮСЬ:

• З повагою та толерантністю ставитися до всіх членів академічної спільноти Університету.

• Не брати участь у діяльності, яка пов'язана з нечесністю (не підроблювати та не використовувати підроблених документів, що стосуються навчання; не списувати та не використовувати шпаргалки чи інші підказки під час форм контролю).

• Не плагіювати (не використовувати ідеї, твердження, відомості, тексти тощо без посилання на джерела).

• Не допускати поведінку, що ставить під сумнів чесність та сумлінність мого навчання.

• Не пропонувати та не надавати членам академічної спільноти Університету неправомірну вигоду.

УСВІДОМЛЮЮ, що у разі порушення мною цієї Декларації нестиму відповідальність перед академічною спільнотою Університету згідно із загальнолюдськими нормами моралі та законодавства України.

Інститут/факультет/УК: _____

Курс, група / рік навчання: _____

Спеціальність _____

Дата _____

Підпис _____